

Brugerundersøgelsen 2014

Holdninger og vurderinger blandt indsatte forældre i fængsler og arresthuse
Børneansvarligordningen

Af Jonas Markus Lindstad

Direktoratet for Kriminalforsorgen

Koncern Resocialisering

Analyse og Evaluering

Juni 2015

Brugerundersøgelsen 2014 – Børneansvarligordningen

Formålet med Brugerundersøgelsen 2014 er at få viden om afsoningsmiljøet i Kriminalforsorgens institutioner. Dette er gjort ved at lade indsatte i fængsler og arresthuse deltage i en spørgeskemaundersøgelse i november 2014, hvor de indsatte har vurderet rammerne for og forhold under deres ophold.

Den viden, som Kriminalforsorgen får fra en brugerundersøgelse, kan anvendes både centralt og lokalt. Fra et centralt perspektiv kan en brugerundersøgelse belyse de indsattes vurdering af institutionsforholdene på tværs af Kriminalforsorgens institutioner. De indsattes tilbagemeldinger kan eksempelvis anvendes som en indikator for, hvordan udbuddet af uddannelses- og behandlingstilbud vurderes relevant og vedkommende for forskellige grupper af indsatte, ligesom man eksempelvis kan sammenligne de indsattes vurdering af afsoningsmiljøet over tid.

På et lokalt niveau kan resultaterne fra en brugerundersøgelse anvendes til eksempelvis at identificere afdelinger, hvor relationer mellem indsatte og ansatte synes særligt velfungerende eller, hvor en given indsats modtages og vurderes mere tilfredsstillende end på andre sammenlignelige afdelinger. Herefter kan den indsamlede viden bruges som udgangspunkt for at undersøge forholdene yderligere og/eller justere forhold, dér hvor det er muligt.

I forbindelse med Kriminalforsorgens Brugerundersøgelse 2014 var et særligt fokus at afdække de indsattes oplevelse af børneansvarligordningen i Kriminalforsorgens institutioner.

Børneansvarligordningen er som et led i regeringens aftale om Kriminalforsorgens økonomi i 2013-2016 et flerårsaftaleprojekt. Formålet med projektet er blandt andet at ”sikre den bedst mulige kontakt mellem den indsatte forælder og barnet samt de bedst mulige rammer for kontakt og samvær”.

Projektleder Elisabeth Toft Rasmussen og socialfaglig konsulent Hannah Hagerup fra projektgruppen for de børneansvarlige har taget initiativ til, at Brugerundersøgelsen i Kriminalforsorgen 2014 indeholder en række spørgsmål, der belyser børneansvarligordningen set fra de indsatte, samt kontakten mellem de indsatte forældre og deres børn. Udviklingen af relevante spørgsmål er sket i samarbejde med Analyse- og Evalueringsteamet.

Denne rapport gennemgår svar fra de indsatte, der er forældre. Spørgsmålene handler om de indsattes vurderinger af de børneansvarlige og de indsattes kontakt til børn og stedbørn under 18 år.

Ordningen med de børneansvarlige startede på fire institutioner i 2010, og gælder alle fængsler og arresthuse fra januar 2014. Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført i sidste uge af november 2014.

Gruppen af forældre blandt indsatte

48 procent af de indsatte har angivet, at de har børn eller stedbørn under 18 år. Denne gruppe af forældre blandt de indsatte adskiller sig på en række områder fra de andre indsatte.

Af de indsatte, der har angivet, at de har børn eller stedbørn under 18 år, udgør fædrene 94 procent. Blandt de andre indsatte udgør andelen af mandlige indsatte 97 procent. Blandt forældrene er der således en signifikant større andel kvindelige indsatte.

Aldersfordelingen blandt forældrene er ligeledes forskellig fra de andre indsatte, idet forældrene er overrepræsenteret i de ældre aldersgrupper. Som det fremgår af tabel 1, er 39 procent af forældrene mellem 31-40 år. Blandt de øvrige indsatte udgør denne andel 16 procent.

Tabel 1. Indsatte fordelt efter alder, og om de har børn eller stedbørn under 18 år (pct.).

	15-20 år	21-30 år	31-40 år	41-50 år	51 år eller ældre	I alt
Indsatte forældre til børn under 18 år	2 %	26 %	39 %	28 %	6 %	100 %
Øvrige indsatte	13 %	48 %	16 %	14 %	10 %	100 %
Alle indsatte i alt (pct.)	8 %	37 %	27 %	20 %	8 %	100 %
Alle indsatte i alt (antal)	183	875	641	478	193	2.370

I forhold til de indsattes etniske baggrund, udgør andelen af forældre med dansk baggrund 62 procent, jf. tabel 2. Blandt de øvrige indsatte er den tilsvarende andel 66 procent. Navnlig for forældrene er andelen af efterkommere af indvandrere mere end halvt så stor som blandt de øvrige indsatte.¹ I gruppen af *indvandrere* indgår også udlændinge uden fast bopæl i Danmark f.eks. turister.

Køns- og aldersfordelingen samt den etniske baggrundsfordeling for indsatte forældre er forventet, da køn, alder og etnisk baggrund for alle indsatte er tæt forbundne: kvinderne er ofte ældre, efterkommere af indvandrere er ofte yngre etc.

Tabel 2. Indsatte fordelt efter etnicitet, og om de har børn eller stedbørn under 18 år (pct.).

	Dansk baggrund	Efterkommer af indvandrere	Indvandrere	I alt
Indsatte forældre til børn under 18 år	62 %	4 %	33 %	100 %
Øvrige indsatte	66 %	9 %	25 %	100 %
Alle indsatte i alt (pct.)	64 %	7 %	29 %	100 %
Alle indsatte i alt (antal)	1.520	167	694	2.381

¹ Der er her gået ud fra den definition, som Danmarks Statistik anvender ved afgrænsning af danskere, indvandrere og efterkommere. Etniske danskere er født i Danmark og har mindst én forælder, der ligeledes er født i Danmark. Indvandrere er født uden for Danmark, og mindst én af deres forældre er født uden for Danmark. Efterkommere er født i Danmark af forældre, der er født i udlandet. Hvis en ung ikke har svaret på, om han eller hun er født i Danmark, men begge forældre er født i Danmark, så er vedkommende registreret som dansker. Hvis begge forældre er født i udlandet, er vedkommende registreret som efterkommer.

Ser man derimod på, hvilket regime de indsatte forældre opholder sig under, adskiller de sig ikke fra de øvrige indsatte. Dette gælder for så vidt, hvad angår, hvad de indsatte er dømt for. Blandt forældrene er der hverken flere eller færre, der angiver, at de aktuelt er dømt for berigelseskriminalitet, personfarlig kriminalitet eller færdselslovsovertrædelser. Derimod er der blandt forældrene en relativt større andel, der er aktuelt er dømt for narkokriminalitet. Blandt forældrene er desuden en relativ mindre andel, der angiver, at de aktuelt er dømt for seksualforbrydelser.

Endvidere tyder det ikke på, at indsættelsestiden er anderledes fordelt blandt indsatte forældre sammenlignet med end de øvrige indsatte.

Blandt forældrene er 10 procent af de indsatte dømt til udvisning. Den tilsvarende andel blandt de øvrige indsatte er syv procent.

Kendskabet til børneansvarlige på institutionen

De indsatte er blevet spurgt, om de har fået at vide, at der er en børneansvarlig på den institution, hvor de er indsat.

Blandt forældrene angiver 34 procent, at de har fået at vide, at der er en børneansvarlig dér, hvor de er indsat, jf. tabel 3. 58 procent svarer 'nej' og otte procent svarer 'ved ikke'. Der er forskel på, hvad forældrene svarer på tværs af regime. Således er det blandt forældre i åbent regime, at relativt flest indsatte (45 pct.) angiver, have fået at vide, at der er en børneansvarlig. Denne andel er mindre blandt indsatte i lukket regime (28 pct.) og indsatte i arresthus eller på arrestafdeling (29 pct.).

Tabel 3. Indsatte forældres kendskab til børneansvarlig på institutionen. Fordelt på regime (pct.)

Har du fået at vide, at der er en børneansvarlig der, hvor du er indsat?	'Ja'	'Nej'	'Ved ikke'	I alt
Lukket regime	27 %	64 %	8 %	100 %
Åbent regime	45 %	50 %	6 %	100 %
Arrest	29 %	60 %	11 %	100 %
Kriminalforsorgen i alt (pct.)	34 %	58 %	8 %	100 %
Kriminalforsorgen i alt (antal)	374	634	93	1.129

Ser man på andelen af forældre, der har kendskab til børneansvarligordningen, er der forskelle fra institution til institution. I institutioner i lukket regime er det mellem 25 procent og 35 procent af forældrene, der svarer 'ja' til spørgsmålet. I institutioner i åbent regime er udsvingene større, idet mellem 23 procent og 68 procent af forældrene angiver, at de har fået at vide, at der er en børneansvarlig, der hvor de er indsat. yderligere er udsvingene blandt forældrenes svar endnu mere markante blandt de indsatte i arresthuse eller på arrestafdelinger, da det er op mod 75 procent af forældrene, der svarer bekræftende og enkelte steder ingen af de indsatte forældre, der har fået at vide, at der er en børneansvarlig. At udsvingene her er så markante, bør ses i forhold til, at enhederne (med undtagelse af Københavns Fængsler) er relativt små.

Det kan diskuteres om, andelen af indsatte forældre, der har kendskab til børneansvarligordningen ideelt set bør være 100 procent. Det er givet, at der er indsatte forældre, som ikke har haft kontakt til deres børn eller har planer om dette hverken før eller under indsættelse. Derudover er der forældre, der ikke ønsker at have kontakt til deres børnene under indsættelsen. Endelig er der indsatte forældre med f.eks. udenlandsk baggrund, hvor den fysiske afstand til børnene kan vanskeliggøre besøg.

Støtte og hjælp i forhold til børn og stedbørn

De indsatte er blevet spurgt om personalet giver dem den støtte og hjælp de har behov for i forhold til deres børn eller stedbørn.

Som det fremgår af tabel 4, angiver en tredjedel af de indsatte, at personalet 'i høj grad' eller 'i nogen grad' giver de indsatte den støtte og hjælp, der er behov for i forhold til deres børn. Lidt over halvdelen svarer 'i ringe grad' eller 'slet ikke'. Blandt indsatte i lukket regime er der relativt færrest, som oplever at få støtte og hjælp.

Tabel 4. Indsatte forældres vurdering af personalets støtte og hjælp i forhold til børn. Fordelt på regime (pct.)

Giver personalet dig den støtte og hjælp, du har behov for i forhold til dine børn eller stedbørn?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad/slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Lukket regime	26 %	61 %	12 %	100 %
Åbent regime	41 %	44 %	16 %	100 %
Arrest	32 %	50 %	18 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (pct.)	33 %	51 %	16 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (antal)	377	573	179	1.129

Derudover viser det sig, at en større andel af forældre med dansk baggrund (38 pct.) angiver, at personalet giver støtte og hjælp i forhold til børnene, end forældre med indvandrerbaggrund (26 pct.).

Der er en sammenhæng mellem de indsattes vurdering af personalets støtte, og om de angiver, at de har fået at vide, at der er en børneansvarlig, hvor de er indsat. 60 procent af de indsatte, der har kendskab til børneansvarligordningen angiver således, at personalet 'i høj grad' eller 'i nogen grad' giver dem støtte og hjælp i forhold til børnene, jf tabel 5. For indsatte, der ikke ved, at der er en børneansvarlig, er den tilsvarende andel 19 procent. Selvom der kan konstateres en sammenhæng mellem de to forhold, kendskab til børneansvarlig og tilfredshed med personalets støtte og hjælp i forhold til børn, siger det ikke noget om retningen. Det er altså ikke muligt at afgøre, om kendskab til de børneansvarlige medfører, at de indsatte bedømmer personalets støtte og hjælp mere positivt. Det kan ligeså godt være, at de indsatte forældre, der synes, at personalet støtter og hjælper dem i forhold til børn, er dem, der er opmærksomme på, at der er børneansvarlige.

Tabel 5. Indsatte forældres vurdering af personalets støtte og hjælp i forhold til børn. Fordelt efter om de har kendskab til børneansvarlig (pct.)

Giver personalet dig den støtte og hjælp, du har behov for i forhold til dine børn eller stedbørn?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad/slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Indsatte der har fået at vide, at der er en børneansvarlig	60 %	31 %	8 %	100 %
Indsatte der <u>ikke</u> har fået at vide, at der er en børneansvarlig	19 %	65 %	16 %	100 %
Indsatte der er i tvivl om, de har fået at vide, at der er en børneansvarlig	28 %	36 %	36 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (pct.)	34 %	51 %	15 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (antal)	362	554	164	1.080

Hvem oplever ikke at få støtte og hjælp fra personalet?

Som det fremgår af det foregående, er der indsatte, som i højere grad end andre oplever at få støtte og hjælp fra personalet i forhold til børn eller stedbørn. Og det tyder ligeledes på, at tilstedeværelsen af bestemte forhold, så som kendskab til børneansvarligordningen, hænger sammen med de indsattes opfattelse. Det er ikke kun tilfældigheder, der afgør, om de indsatte vurderer personalets støtte og hjælp positivt. Spørgsmålet er derfor, om der er særlige forhold af betydning for, hvem af de indsatte, der oplever at få støtte og hjælp fra personalet i forhold til børn eller stedbørn, når der tages højde for andre forhold på samme tid. Og er der forhold, der vejer tungere end andre, hvad enten de angår de indsattes baggrund eller de indsatte oplevelser af indsættelsesforholdene?

For at besvare dette spørgsmål er der anvendt en regressionsanalyse. En sådan analyse viser, hvilke forhold, der har betydning, når der samtidig tages hensyn til eller kontrolleres for øvrige forhold. Dermed kan regressionsanalysen pege på hvilke af de undersøgte forhold, der må antages at være selvstændigt forbundet med de indsatte forældres oplevelse af manglende støtte og hjælp fra personalet.

Med brug af de variabler, der fremgår af oversigtstabel 1, er der foretaget tre regressionsanalyser, en for indsatte i hvert regime, hvis resultater vil blive omtalt i det følgende. Metoden er logistisk regressionsanalyse, hvor der først og fremmest er foretaget en modelsøgning ved at inkludere relevante variable i det, der kaldes *startmodellen*.

Der er foretaget en baglæns modelsøgning ved hver regressionsanalyse, hvor den mest insignifikante variabel er blevet ekskluderet fra modellen for hver regression. Når de resterende variabler er signifikante, er de variabler, der er ekskluderet, forsøgsvis blevet inkluderet én for én for at se, om de fejlagtigt er blevet ekskluderet. De tilbageværende signifikante variabler indgår i den såkaldte *slutmodel*.

Oversigtstabel 1. Regressionsanalyse. Variabler i startmodellerne.

Forhold der er indgået i regressionsanalyserne	Forhold af særlig betydning for indsatte forældres vurdering af personalets støtte og hjælp i forhold til børn eller stedbørn (+) i...		
	Lukket regime	Åbent regime	Arresthus eller arrestafdeling
Køn	-	-	-
Alder	-	-	-
Etnisk baggrund	-	-	-
Egen bolig inden indsættelse	-	-	+
Aktuelt sigtet/dømt for berigelseskriminalitet	-	-	-
Aktuelt sigtet/dømt for personfarlig kriminalitet	+	-	-
Aktuelt sigtet/dømt for narkokriminalitet	-	-	+
Aktuelt sigtet/dømt for seksualkriminalitet	-	-	-
Aktuelt sigtet/dømt for færdselslovskriminalitet	-	-	-
Indsættelsestid	-	+ (7 måneder og op til 1 år)	-
Dømt til udvisning (kun indsatte i fængsler)	-	-	-
Tidligere indsættelse	-	-	-
Kendskab til børneansvarlig	+	+	+
Generelle oplysninger om forholdene ved indsættelse	+	+	-
Generel god kontakt til de andre indsatte	-	-	-
Generel god kontakt til fængselsbetjentene	+	+	+
Generel tryghed	-	-	-
Information om vigtige ting på afdelingen, der påvirker hverdagen	-	-	+
Brev- og besøgskontrol (kun indsatte i arresthuse eller på arrestafdelinger)			-

Regressionsanalyserne for hvert regime viser, at de forhold, der har særlig betydning for, at de indsatte forældre i 'ringe grad' eller 'slet ikke' opfatter personalet som støttende eller hjælpende i forhold til børnene, har en række sammenfald på tværs af regime.

Som det fremgår af oversigtstabellen er der således en række forhold, der er af særlig betydning uanset, hvilket regime de indsatte forældre sidder i. Disse forhold er mærket med '+'. Forhold der er ikke af sær-

lig betydning er mærket med '-'. Forhold, der ikke er af særlig betydning, er således forhold, der godt kan betyde noget for de indsatte forældres opfattelse af personalets hjælp og støtte i forhold til børnene, men hvor andre forhold er mere tungtvejende.

At de indsatte har fået at vide, at der er en børneansvarlig, der hvor de er indsat, mindsker sandsynligheden for, at de vurderer personalets støtte og hjælp negativt. Eller sagt på en anden måde: de er mere tilfredse med personalets støtte og hjælp i forhold til børnene. Og det gælder uanset, hvilket regime de er indsat i.

Andre særlige forhold, der gør, at de indsatte vurderer personalets støtte og hjælp i forhold til børn negativt, er forholdet til fængselsbetjentene på afdelingen. Det gælder også uanset, hvilket regime, de er indsat i.

Indsatte forældre i lukket regime, der er dømt for personfarlig kriminalitet så som drab, vold ildspåsættelse etc., er en gruppe af indsatte, der i mindre grad vurderer personalets støtte og hjælp negativt. Lidt over en tredjedel af de indsatte forældre i lukkede fængsler angiver at være dømt for personfarlig kriminalitet.

Der ser ligeledes ud til at være af særlig betydning, hvis de indsatte forældre i både lukket og åbent regime oplever, at de generelt fik de oplysninger om forholdene på institutionen, de havde behov for. I så fald mindskes sandsynligheden for, at de vurderer personalets støtte og hjælp i forhold til børn negativt.

For de indsatte forældre i åbent regime gælder det desuden, at sandsynligheden for, at de vurderer personalets støtte og hjælp negativt, bliver øget, når de har været indsat fra syv måneder og op til et år. Det er set i forhold til de forældre, der kun har været indsat i op til tre måneder. Forældre, der har siddet i andre tidsintervaller udgør ikke en særlig gruppe indsatte, der har øget (eller mindsket) sandsynlighed for at vurdere personalets støtte og hjælp negativt. Det skal nævnes, at andelen af indsatte i forældre, der har siddet i fra syv til 12 måneder udgør 15 procent.

For indsatte forældre i arresthus eller på arrestafdeling gælder det, at gruppen af forældre, som er sigtet for narkokriminalitet, har mindsket sandsynlighed for at vurdere personalets støtte og hjælp negativt. Denne andel udgør lidt under en tredjedel af de indsatte forældre i arresthus eller på arrestafdelinger.

Samme tendens gør sig gældende for gruppen af indsatte forældre i arresthus eller på arrestafdeling, der havde egen bolig inden indsættelsen. Denne gruppe udgør knap to tredjedele af de indsatte forældre.

Hvor tilfredshed med de generelle oplysninger om forholdet ved indsættelse var af særlig betydning for gruppen af indsatte forældre i både lukket og åbent regime, og deres opfattelse af personalets støtte og hjælp, er det information om vigtige ting på afdelingen, der påvirker hverdagen, der er af særlig betydning for indsatte forældre i arresthusene.

Kontakten til børnene

De indsatte forældre er blevet spurgt om, de får besøg af deres børn eller stedbørn under indsættelse. 43 procent af de indsatte forældre angiver, at de 'aldrig' under indsættelse får besøg af børn eller stedbørn, jf. tabel 6. Der er en større andel forældre i arresthus eller på arrestafdeling, der angiver, at de 'aldrig' får besøg af deres børn sammenlignet med indsatte i åbent og lukket regime.

Tabel 6. Indsatte forældres vurdering af, hvor ofte de får besøg af børn eller stedbørn på institutionen. Fordelt på regime (pct.)

Får du besøg af dine børn eller stedbørn her i fængsel/arresthuset?	Ofte	Engang imellem	Sjældent	Aldrig	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Lukket regime	18 %	24 %	13 %	39 %	6 %	100 %
Åbent regime	22 %	21 %	12 %	40 %	4 %	100 %
Arrest	18 %	22 %	6 %	47 %	8 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (pct.)	19 %	22 %	10 %	43 %	6 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (antal)	208	241	104	459	65	1.077

Ses der alene på forældre i arrest, er der sammenhæng mellem, om de indsatte er underlagt brev- og besøgskontrol, og om de indsatte oplever at have besøg fra børnene. Denne forskel går udelukkende på de forældre, der enten har svaret 'ofte', 'engang imellem' eller 'sjældent', dvs. forældres angivelse af hyppigheden af besøg. Som det fremgår af tabel 7, angiver 24 procent af forældrene uden brev- og besøgskontrol, at de 'ofte' får besøg af deres børn eller stedbørn i arresthuset. For forældre med brev- og besøgskontrol er den tilsvarende andel 14 procent.

Tabel 7. Indsatte forældre i arresthus eller på arrestafdelingers vurdering af, hvor ofte de får besøg af børn eller stedbørn på institutionen. Fordelt på om de har brev- og besøgskontrol (pct.)

Får du besøg af dine børn eller stedbørn her i fængsel/arresthuset?	Ofte	Engang imellem	Sjældent	Aldrig	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Indsatte med brev- og besøgskontrol	14 %	25 %	9 %	44 %	8 %	100 %
Indsatte uden brev- og besøgskontrol	24 %	22 %	3 %	44 %	7 %	100 %
Indsatte der ikke ved om de har brev- og besøgskontrol²	0 %	12 %	3 %	79 %	6 %	100 %
Alle indsatte forældre i arrest i alt (pct.)	18 %	22 %	6 %	47 %	8 %	100 %
Alle indsatte forældre i arrest i alt (antal)	77	99	26	206	32	440

Det viser sig endvidere, at de forældre, der har kendskab til børneansvarligordningen i højere grad har kontakt til deres børnene. 58 procent af de indsatte forældre, der har fået at vide, at der er en børneansvarlig,

² Gruppen af forældre, der angiver, at de ikke ved, om de er underlagt brev- og besøgskontrol består hovedsageligt af indsatte med indvandrer- eller turistbaggrund (94 pct.).

hvor de er indsat, angiver, at de 'ofte' eller 'engang imellem' får besøg af deres børn eller stedbørn, jf. tabel 8. Blandt indsatte forældre uden kendskab til den børneansvarlige blandt personalet, udgør denne andel 33 procent.

Tabel 8. Indsatte forældres vurdering af, hvor ofte de får besøg af børn eller stedbørn på institutionen. Fordelt efter om de har kendskab til børneansvarlig (pct.)

Får du besøg af dine børn eller stedbørn her i fængslet/arresthuset?	Ofte	Engang imellem	Sjældent	Aldrig	Ved ikke/ikke relevant	I alt
Indsatte der har fået at vide, at der er en børneansvarlig	30 %	28 %	8 %	31 %	3 %	100 %
Indsatte der ikke har fået at vide, at der er en børneansvarlig	14 %	20 %	11 %	48 %	8 %	100 %
Indsatte der er i tvivl om, de har fået at vide, at der er en børneansvarlig	14 %	20 %	7 %	51 %	8 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (pct.)	19 %	23 %	10 %	42 %	6 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (antal)	207	241	104	453	65	1.070

Foruden spørgsmålet om besøg i fængsler/arresthuset af børn eller stedbørn, er de indsatte blevet spurgt, om de besøger deres børn eller stedbørn, når de er på udgang. Ser man alene på indsatte forældre fra lukket eller åbent regime, angiver 54 procent, at de 'ofte' besøger børnene under udgang. 19 procent angiver 'aldrig' og 16 procent angiver 'ved ikke/ikke relevant'. Om de indsatte sidder i åbent eller i lukket regime, eller om de indsatte har fået at vide, at der er en børneansvarlig, kan ikke bidrage til, hvorfor nogle forældre besøger deres børn under udgang eller ikke gør.

Indsatte forældre i åbent eller lukket regime, der modtager besøg fra børn eller stedbørn har også en tendens til at besøge børnene under udgang. Således angiver 76 procent af de forældre, der 'ofte' eller 'engang imellem' får besøg af børnene, at de 'ofte' eller 'engang imellem' besøger børnene under udgang. Den tilsvarende andel, der 'aldrig' eller 'sjældent' får besøg af børnene, og som besøger børnene under udgang, er 51 procent.

Overordnet set er der en gruppe forældre i åbent eller lukket regime, der angiver, at de hverken får besøg af børnene eller besøger børnene under udgang. Denne gruppe udgør 18 procent, svarende til 68 ud af 371 indsatte.

Endelig er de indsatte forældre blevet spurgt, om de har fået mere kontakt til børnene efter, at de er blevet indsat. Hertil har 62 procent af de indsatte angivet 'nej, mindre kontakt'. 21 procent har angivet 'nej, uændret'. 12 procent af de indsatte angivet 'ja, mere kontakt'. De resterende seks procent har svaret 'ved ikke'. Hvorvidt de har fået at vide, at der er en børneansvarlig, hvor de er indsat, hænger imidlertid ikke sammen med, hvorvidt de oplever at have fået mere kontakt til børnene siden indsættelse.

På baggrund af de indsatte svar, kan der ikke peges på nogen statistisk signifikant sammenhæng i forhold til, om det er de samme indsatte, som "aldrig" eller "sjældent" har besøg af deres børn, som også har fået mindre kontakt til børnene efter indsættelsen.

Der er derimod en sammenhæng i forhold til, hvorledes de indsatte forældre vurderer den støtte og hjælp i forhold til børnene, som personalet giver. Blandt de forældre, der angiver, at de 'i høj grad' eller 'i nogen grad' har fået støtte og hjælp fra personalet i forhold til børnene, angiver 17 procent således, at de har fået mere kontakt til børnene siden indsættelsen. Blandt forældre, der vurderer støtte og hjælp fra personalet mere negativt er det blot ni procent, som angiver at have fået mere kontakt til børnene. Det bør atter understreges, at det overordnet set drejer sig om en relativ beskedent andel, der oplever at få mere kontakt til deres børn eller stedbørn efter indsættelse.

Betydningen af personalets støtte og hjælp til indsatte forældre

Betydningen af personalets hjælp og støtte i forhold til børn eller stedbørn skinner for så vidt igennem på den generelle tilfredshed blandt indsatte forældre.

78 procent af de indsatte forældre, der oplever, at personalet 'i høj grad' eller 'i nogen grad' giver de indsatte den støtte og hjælp, de har behov for, i forhold til børn eller stedbørn er enten 'tilfredse' eller 'meget tilfredse' med forholdene på institutionen alt i alt. For de indsatte, der ikke i samme grad oplever støtte og hjælp i forhold til børn eller stedbørn, er det 47 procent, der er 'meget tilfredse' eller 'tilfredse'.

Oplevelsen af hjælp og støtte til indsatte forældre i forhold til børn er ikke i sig selv et forhold, der alene kan forklare, hvorfor nogle indsatte er mere tilfredse end andre. Det er dog et forhold, der kan bidrage til at øge den generelle tilfredshed blandt forældrene.

På samme måde kan man sige, at kendskabet til børneansvarlighedsordningen også hænger sammen med den generelle tilfredshed. 74 procent af de indsatte, der angiver, at de har fået at vide, at der er en børneansvarlig, dér hvor de er indsat, er 'tilfredse' eller ligefrem 'meget tilfredse' med forholdene på institutionen alt i alt. Blandt de forældre der ikke har kendskab til ordningen er det 56 procent.

At oplevelsen af støtte og hjælp i forhold til børn samt kendskab til den børneansvarlige på institutionen begge hænger med den generelle tilfredshed, er forventet, da de to forhold er korrelerede.

Fem typer af indsatte forældre

Som det fremgår af overstående afsnit, er *indsatte forældre i Kriminalforsorgens institutioner* ikke nødvendigvis en dækkende betegnelse. Adfærd, præferencer eller karakteristika ved forældre gør, at der ikke er tale om en særlig homogen gruppe indsatte. Ved at opdele de indsatte forældre i typer, kan man opnå en større forståelse af vigtige ligheder og forskelle de indsatte imellem.

Klyngedannelse eller opdeling i typer er en metode til at analysere de indsatte svar med henblik på at gruppere de indsatte i klynger af indsatte, hvor svarmønstrene er enslydende eller ligner hinanden meget.³ Data bliver ikke analyseret på en anderledes måde end, hvad der allerede er foretaget tidligere. Opdelingen i typer kan derimod være med til at give bestemte opdelinger af de indsatte forældres svar. Sammenhæng

³ Der er i første omgang gennemført en klyngeanalyse ved hjælp af den hierarkiske metode (Ward). Efterfølgende er den hierarkiske metode understøttet af en Two-step klyngeanalyse.

mellem kontakt til børnene og opfattelsen af personalets hjælp og støtte i forhold til børnene gælder for eksempel stadigvæk, men typedannelsen kan være med til at nuancere påviste sammenhænge.

Indsatte forældre er opdelt i type ud fra følgende kriterier:

- Hvor ofte de får besøg af børn eller stedbørn i fængsel eller arresthus
- Hvor ofte de besøger børn eller stedbørn under udgang
- Om de har fået mere kontakt til børnene efter indsættelse
- Om de opholder sig i lukket, åbent eller arrestregime

85 procent af de 1.125 indsatte forældre, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, har besvaret de spørgsmål, der gør, at de kan inddeles i typer efter de listede kriterier. De indsatte forældre kan inddeles i fem typer:

- 1) "Udgangsforældrene"
- 2) "Forældre i arrestregime uden kontakt"
- 3) "Forældre uden kontakt"
- 4) "Forældre med stor kontakt til børnene"
- 5) "Forældre kun med besøgskontakt"

Udgangsforældrene har udelukkende deres kontakt til børnene i forbindelse med udgang. Denne type udgør 24 procent.

Forældre i arrestregime uden kontakt er indsatte forældre i arresthuse eller i arrestafdelinger i fængsler, som ikke får besøg af børnene eller som besøger børnene under udgang. Det kan skyldes, at de enten ikke har udgang, eller at de af forskellige grunde vælger ikke at besøge børnene under udgang. Denne type udgør 11 procent.

Forældre uden kontakt er forældre, der aldrig får besøg eller besøger børnene under udgang. Knap halvdelen (48 pct.) angiver samtidig, at deres kontakt til børnene er uændret efter, at de er blevet indsat. Det må på den baggrund formodes, at deres kontakt til børnene har været sparsom før og under indsættelse, men det vides ikke med sikkerhed. Denne type udgør 19 procent.

Den fjerde type indsatte forældre angiver for 90 procents vedkommende, at de 'ofte' eller 'engang imellem' får besøg af børnene, og at 99 procent af dem 'ofte' eller 'engang imellem' besøger børnene under udgang. Denne type udgør 30 procent.

Sidstnævnte femte type minder om den første type, dog ved at denne type forældre angiver alle, at de enten 'ofte', 'engang imellem' eller 'sjældent' får besøg af børnene, men at kontakten for 81 procents vedkommende er mindsket, da de blev indsat. Tre procent af dem besøger 'sjældent' børnene under udgang. 23 procent besøger dem 'aldrig'. De resterende 74 angiver 'ved ikke/ikke relevant'. Under alle omstændigheder er der forhold, der gør, at de ikke besøger børnene under udgang, men dog har kontakt i en sådan grad, at de modtager besøg af børnene. Over halvdelen af denne type indsatte forældre sidder i arrestregime. Type fem udgør 16 procent.

Ser man på, hvordan de fem typer af indsatte forældre oplever Kriminalforsorgens muligheder i forhold til kontakt til børnene, er der forskelle.

Som det fremgår af tabel 9, er der nogle typer af indsatte forældre, der i højere grad angiver at have fået at vide, at der er en børneansvarlig, der hvor de er indsat: dem med stor kontakt (46 pct.) og dem som kun har kontakt til børnene i forbindelse med besøg (43 pct.). For de øvrige indsatte forældretyperes vedkommende, er de tilsvarende andele mindre (25-28 pct.).

Tabel 9. Indsatte forældres kendskab til børneansvarlig på institutionen. Fordelt på typer(pct.)

<i>Har du fået at vide, at der er en børneansvarlig der, hvor du er indsat?</i>	'Ja'	'Nej'	'Ved ikke'	I alt
Udgangsforældre	28 %	65 %	7 %	100 %
Forældre i arrestregime uden kontakt	25 %	60 %	15 %	100 %
Forældre uden kontakt	25 %	64 %	11 %	100 %
Forældre med stor kontakt	46 %	48 %	7 %	100 %
Forældre kun med besøgskontakt	43 %	52 %	5 %	100 %
Kriminalforsorgen i alt (pct.)	35 %	57 %	8 %	100 %
Kriminalforsorgen i alt (antal)	333	540	78	951

Ser man på , hvad de fem typer angiver i forhold til personalets støtte og hjælp, angiver relativt få af de to typer, der ikke har kontakt til børnene, at personalet giver dem støtte og hjælp i forhold til børnene, jf. tabel 10. Det skyldes ikke kun, at relativt flere angiver 'i mindre grad' eller 'slet ikke'. Relativt mange af dem har ikke en holdning til spørgsmålet.

Knap en tredjedel af de indsatte forældre, der kun har kontakt med børnene under udgang, oplever, at personalet giver støtte og hjælp i forhold til børnene. For de to typer af forældre, der får besøg af børnene, er der en relativt højere andel, der vurderer personalets støtte og hjælp positivt.

Tabel 10. Indsatte forældres vurdering af personalets støtte og hjælp i forhold til børn. Fordelt på typer(pct.)

<i>Giver personalet dig den støtte og hjælp, du har behov for i forhold til dine børn eller stedbørn?</i>	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad/slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Udgangsforældre	32 %	58 %	10 %	100 %
Forældre i arrestregime uden kontakt	13 %	60 %	28 %	100 %
Forældre uden kontakt	19 %	51 %	30 %	100 %
Forældre med stor kontakt	43 %	48 %	9 %	100 %
Forældre kun med besøgskontakt	46 %	45 %	10 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (pct.)	33 %	52 %	16 %	100 %
Alle indsatte forældre i alt (antal)	310	488	147	945

Opsamling

Lidt under halvdelen af de indsatte i fængsler og arresthuse angiver, at de har børn eller stedbørn under 18 år. Af dem er det kun hver tredje, der angiver at have, at der er en børneansvarlig, som er til for "at sikre den bedst mulige kontakt mellem den indsatte forælder og barnet...".

Det er ligeledes hver tredje af de indsatte forældre, der vurderer, at personalet giver dem den støtte og hjælp, de har behov for i forhold til deres børn eller stedbørn. Samtidig viser det sig, at netop kendskabet til den børneansvarlige er et forhold af særlig betydning for, at de indsatte forældre vurderer personalets støtte og hjælp positivt. Andre forhold af særlig betydning handler om, at der er et godt forhold til betjentene, og at de indsatte oplever at være velinformerede enten om hverdagsforhold eller om forhold af betydning ved indsættelsen.

30 procent af de indsatte forældre angiver, at de aldrig får besøg af deres børn eller stedbørn. 46 procent får besøg af børn eller stedbørn. Det er også denne gruppe, der i højere grad angiver at have kendskab til den børneansvarlige, hvor de er indsat, og som positivt vurderer personalets støtte og hjælp.

At der er en sammenhæng mellem kendskabet til den børneansvarlige og de indsattes vurdering af personalets støtte og hjælp, samt de indsattes angivelse af kontakten til deres børn er i sig selv værd at bemærke. Der er imidlertid en relativ stor gruppe af indsatte forældre (24 pct.), der ikke får besøg af børnene på institutionen, men som besøger børnene på udgang. Denne gruppe af 'udgangsforældre' adskiller sig i øvrigt fra netop de forældre, der har kontakt til børnene ved, at de i mindre grad har kendskab til den børneansvarlige og samtidig vurderer personalets støtte og hjælp mindre positivt.